

Výměnek jako forma sociálního zabezpečení na vesnici na konci 18. a v první polovině 19. století na příkladu panství Chrast

Daniela Hynková

Příspěvek Daniely Hynkové s názvem *Výměnek jako forma sociálního zabezpečení na vesnici na konci 18. a v první polovině 19. století na příkladu panství Chrast* je zajímavou historickodemografickou sondou do problematiky sociálního zabezpečení nejstarších členů rodiny na českém venkově, a to především v období první poloviny 19. století. Výzkum je postaven na studiu pozemkových knih východočeského panství Chrast, resp. na výzkumu tří vybraných lokalit tohoto dominia v letech 1770–1848. Primárně použitá metoda anonymní excerpcce dat je s ohledem na řešenou problematiku vhodnou volbou. Následné propojení kvantitativního a kvalitativního přístupu umožnilo alespoň částečně seznámit čtenáře s právními závazky vybraných aktérů.

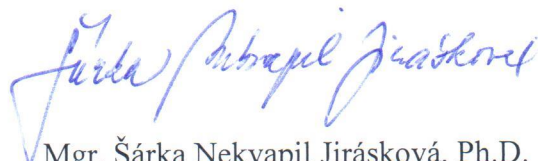
Vlastní výzkum reflektuje otázku výměnku nejen jako možnosti sociálního zabezpečení, která v určité podobě platí dodnes, ale jako formu rodinného soužití v období raného novověku a 19. století. Autorka představila jednotlivé varianty výměnku, jehož obsah měl zabezpečit především osoby, které již nebyly ekonomicky aktivní. Zjištěné závazky nového hospodáře a samotný obsah výměnku pro odstupující generaci jsou komparovány s dosud publikovanými výzkumy v českém prostředí. Poslední část práce se věnuje problematice ovdovělých žen na výměnku. Závěrečné shrnutí pak vhodně prezentuje provedenou analýzu a otevírá další možnosti bádání.

Práce má jako celek logickou a ucelenou strukturu, je doplněna odpovídajícím poznámkovým aparátem. Grafická vyobrazení jsou v souladu s prezentací vědeckých výstupů obdobného typu.

Předložená sonda, která svým tématem zapadá do aktuálního směru bádání na poli historické demografie a sociálních dějin venkova, je vhodným příspěvkem do diskuze nejen o podobě dožívání odstupující generace majitelů usedlostí. V širším kontextu zapadá do výzkumu mezigeneračního rodinného soužití na venkově v období raného novověku a 19. století, který byl zvláště ve starších a beletristických spisech zatížen značnými stereotypy. Zvolené přístupy umožnily nejen postihnout základní otázky týkající se podoby výměnku, ale také se detailněji zaměřit na důležitou problematiku dožívání ovdovělých venkovských žen, která je dlouhodobým zájmem autorky.

Vzhledem k výše uvedenému doporučuji práci Daniely Hynkové jako soutěžní příspěvek do Celostátní studentské vědecké konference HISTORIE 2021.

V Pardubicích dne 29. 4. 2021.

Mgr. Šárka Nekvapil Jirásková, Ph.D.

Ústav historických věd

Fakulta filozofická

Univerzita Pardubice

Studentská 84

532 10 Pardubice